Yerli kömür kaynağıyla elektrik üretiminde 'iyimserliğin' sınırları

Yerli kömür çıkmazı

Dr. Nejat TAMZOK
Maden Mühendisleri Odası
Stratejik Araştırmalar Merkezi

Ülkemiz elektrik üretimi kurulu gücü son 10 yıl içerisinde yaklaşık iki kat artmış, 1997 yılı sonunda 21 bin 892 megavat (MW) olan kurulu güç, 2007 yılı sonu itibariyle 40 bin 836 MW olmuştur. Dolayısıyla son 10 yılda ülkemizde toplam 18 bin 944 MW büyüklüğünde yeni elektrik üretim tesisi devreye alınmıştır.

Son 10 yılda gerçekleştirilen elektrik üretim tesislerinin, yüzde 58.1'i doğalgaz, yüzde 8.7'si ithal kömür ve yüzde 3.2'si fueloil olmak üzere, toplam yüzde 70'inin ithal kaynak kullandığı görülmektedir. Yerli kaynak kullanmak üzere kurulan santrallar ise; yüzde 17.4 hidrolik, yüzde 11.4 linyit kömürü ve yüzde 1.2 jeotermal, rüzgâr ve atık olmak üzere toplam yüzde 30 oranındaki kısmı oluşturmaktadır. Bu gelişmenin sonucu olarak; 10 yıl önce yüzde 75 yerli, yüzde 25 ithal kaynağa dayalı ülkemiz kurulu gücü, 2007 yılı sonu itibariyle yüzde 54 yerli ve yüzde 46 ithal kaynak kullanmaktadır (Şekil 1).

Kurulu güç bakımından her geçen yıl ithal kaynaklar yönünde bozulan denge, kurulu güçten elde edilen elektrik üretimi söz konusu olduğunda çok daha vahim bir tablo olarak karşımıza çıkmaktadır: Ülkemiz elektrik üretiminde 10 yıl önce yüzde 70 yerli ve yüzde 30 ithal şeklinde olan kaynak bileşimi, 2007 yılı sonu itibariyle ithal kaynaklar lehine değişmiş ve elektrik üretimi yüzde 40 yerli, yüzde 60 ithal kaynak kullanılarak gerçekleştirilebilmiştir. (Şekil 2)

Geçtiğimiz yıl ülkemiz dış ticaret açığı 62.8 milyar dolar olarak gerçekleşmiş olup, bu miktarın yüzde 54'ü (33.9 milyar dolar) ham petrol, akaryakıt, doğalgaz, sıvılaştırılmış petrol gazı ve kömür gibi enerji maddelerinin ithalatından kaynaklanmıştır. 2008 yılı ilk 5 ayında oluşan 29.3 milyar dolar tutarındaki dış ticaret açığının ise yüzde 67'lik kısmı (19.7 milyar dolar) enerji maddelerinin ithalatından oluşmaktadır. Enerji ithalatının 2008 yılının tümünde 50 milyar dolar düzeyini aşması beklenmekte olup, bunun önemli bir kısmı elektrik üretiminde kullanılan ithal kaynaklara ödenmek zorunda kalınacaktır.

8 yıldır yerli kömür santralı temeli atılmıyor

Ülkemizde yerli kömürlerimize dayalı kurulan termik santralların toplam gücü 8 bin 676 MW olup, bunlar; Afşin-Elbistan A (1355 MW) ve B (1440 MW), Soma A (44 MW) ve B (990 MW), Tunçbilek A (65 MW) ve B (300 MW), 18 Mart Çan (320 MW), Çayırhan (620 MW), Kangal (457 MW), Kemerköy (630 MW), Yatağan (630 MW), Yeniköy (420 MW), Orhaneli (210 MW), Seyitömer (600 MW) ve Çatalağzı (300 MW) santralları ile 295 MW gücündeki 21 adet küçük ölçekli otoprodüktör santraldır.

Kurulu güç bakımından her geçen yıl ithal kaynaklar yönünde bozulan denge, kurulu güçten elde edilen elektrik üretimi söz konusu olduğunda çok daha vahim bir tablo olarak karşımıza çıkmaktadır: Ülkemiz elektrik üretiminde 10 yıl önce yüzde 70 yerli ve yüzde 30 ithal şeklinde olan kaynak bileşimi, 2007 yılı sonu itibariyle ithal kaynaklar lehine değişmiş ve elektrik üretimi yüzde 40 yerli, yüzde 60 ithal kaynak kullanılarak gerçekleştirilebilmiştir.

Kömüre dayalı santral toplam kapasitesinin yaklaşık yarısı 1980-1990 yılları arasında tesis edilmiş olup, küçük ölçekli bazı otoprodüktör santrallar dışındakilerin tamamı kamu tarafından yapılmıştır. Kömüre dayalı termik santral kapasitesindeki yıllar itibariyle gelişim Şekil 3'de verilmektedir. Yerli kömüre dayalı santrallardan Çayırhan Santralı hariç tümü Elektrik Üretim Anonim Şirketi (EÜAŞ) ya da bağlı ortaklıkları tarafından işletilmektedir. Çayırhan Santralı ise, 1999 yılından itibaren Park Termik A.Ş. tarafından İşletme Hakkı Devir sözleşmesi kapsamında çalıştırılmaktadır.

Yerli kömüre dayalı olarak işletmeye giren son termik santrallar; 2005 ve 2006 yıllarında devreye alınan 320 MW kapasiteli Çanakkale Çan ve 1440 MW kapasiteli Afşin-Elbistan B santrallarıdır. Söz konusu santralların temelleri 2000 yılında atılmıştır. Ancak bu tarihten beri, yani yaklaşık 8 yıldır, Şırnak-Silopi'de Park Enerji tarafından kurulmakta olan 135 MW gücündeki termik santral dışında, yerli kömüre dayalı herhangi bir santral tesisinin temeli atılamamıştır. Bunun doğal sonucu olarak, yerli kömürlerimizin toplam kurulu güç içerisinde 10 yıl önce yüzde 29.2 olan payı yüzde 20.9'a kadar düşmüştür. Aynı dönemde, yerli kömürün toplam elektrik üretimindeki payı ise yüzde 31'den yüzde 21'e kadar gerilemiştir.

Şekil 1. Kurulu güçte kaynak dağılımı

Şekil 2. Elektrik üretiminde kaynak dağılımı

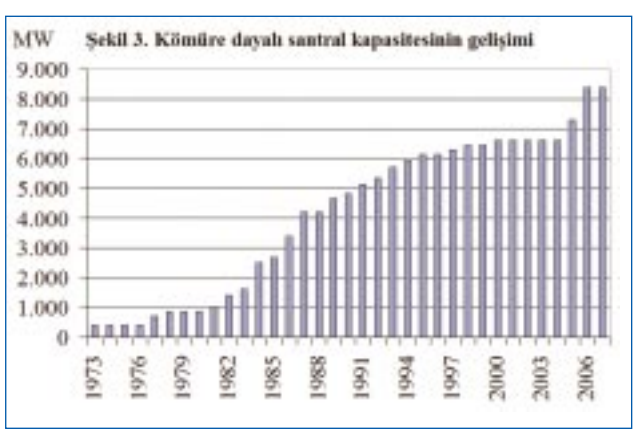

Şekil 3. Kömüre dayalı santral kapasitesinin gelişimi

Rodövans ihaleleri

Ülkemizde elektrik üretimi amacıyla kullanılabilecek özellikte geniş kömür rezervleri bulunmaktadır ve söz konusu rezervlerden yararlanılarak elektrik üretiminde yerli kömürlerimizin kullanım payının artırılmasına yönelik çeşitli çalışmalar sürdürülmektedir. Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu (TKİ), kuruma ait kömür sahalarını - termik santral kurma şartıyla- ruhsat devri ya da rodövans sistemiyle özel sektöre açmaktadır.

TKİ, Çankırı-Orta kömür sahasının ruhsatını, yapılan ihale sonucu olarak 6 Ocak 2006 tarihinde Çalık Enerji'ye devretmiş ve Çalık Enerji tarafından sahada 165 MW gücünde akışkan yataklı bir santral kurulmak üzere elektrik üretim lisansı alınmıştır. Sahada termik santral kurulabilmesine yönelik çalışmalar Çalık Enerji tarafından başlatılmış, bununla beraber santralın fiziki kuruluşuna henüz başlanılamamıştır.

Şırnak-Silopi için, 16 Aralık 2002 tarihinde ihaleye çıkılmış, ihaleyi kazanan Park-Ceytaş ile sözleşme imzalanmıştır. Sahanın devri sonrasında söz konusu firma tarafından proje çalışmalarına başlanılmıştır. Firma, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu'ndan (EPDK) 138 MW termik santral kurmak üzere elektrik üretim lisansı almış, ayrıca 413 MW'a yükseltme talebinde bulunmuştur.

Yaklaşık 300 MW büyüklüğünde bir santralı besleyebileceği hesaplanan Tekirdağ-Saray Sahası için, 20 Haziran 2006 tarihinde ihaleye çıkılmıştır. İhaleyi kazanan BAŞAT Elektrik A.Ş. proje çalışmalarına başlamış, ancak henüz ÇED raporu alınamamıştır.

Yine 160 MW gücünde bir termik santralın kurulabileceği düşünülen Bursa-Keles-Davutlar Sahası için 23 Mayıs 2006 tarihinde ihaleye çıkılmış, ihaleyi Çalık-NTF kazanmıştır. Bununla beraber, firma tarafından hazırlanan ÇED raporu olumsuz bulunmuş, bu nedenle TKİ ile yapılan sözleşme tasfiye edilmiştir. Bu gelişmeler sonrasında, sahadaki kömürlerin termik santralda değerlendirilebilmesi, artık oldukça zor görünmektedir.

Bolu-Göynük Sahası da, yine aynı model ile işletilmek üzere ihaleye çıkılmış ve ihaleyi kazanan AKSA Enerji ile 4 Ağustos 2006 tarihinde sözleşme imzalanmıştır. Firma tarafından proje çalışmalarına başlanılmış ve 275 MW termik santral kurulmak üzere elektrik üretim lisansı EPDK tarafından uygun bulunmuştur. Bununla beraber, termik santralın fiziki kuruluşu henüz bu sahada da başlayamamıştır.

Bingöl-Karlıova kömür sahası da aynı model kapsamında 6 Haziran 2006 tarihinde ihaleye çıkılmış, ancak herhangi bir katılım olmaması nedeniyle ihale iptal edilmiştir. Bingöl-Karlıova Sahası'na ilişkin yeni ihale 7 Ekim 2008 tarihinde yapılacaktır. Bu sahada yaklaşık 100 MW gücünde bir santralı besleyebilecek yeterlikte kömür olduğu hesaplanmaktadır.

Kömür santralı arayışları

Bu sahaların dışında, TKİ'nin elinde bulunan önemli kömür sahalarından biri de Adana-Tufanbeyli Sahası'dır. Yaklaşık 600 MW büyüklüğünde bir santralı besleyebileceği hesaplanan sahada termik santral kurulmasına ilişkin herhangi bir çalışma mevcut bulunmamakta, bu amaca yönelik işleyebilecek modeller TKİ tarafından araştırılmaktadır.

TKİ'nin elinde bulunan ve tesis edilecek termik santralları besleyebileceği düşünülen diğer önemli sahalar; Manisa-Eynez (600 MW) ve Kütahya Derin Sahalar (300 MW)'dır. Söz konusu sahaların da **"termik santral kurma şartıyla"** ihaleye çıkılması, TKİ tarafından planlanmaktadır. Aynı şekilde, Eskişehir-Mihalıçık'da mevcut ve EÜAŞ'ye ait kömür sahası da, yine **"termik santral kurma ya da kurdurtma şartıyla"**, bu sefer bir kamu kuruluşu olan TKİ'ye verilmiş olup, buna ilişkin çalışmalar sürdürülmektedir. Bu sahada 150 MW gücünde bir santralın kurulabileceği hesaplanmaktadır. EÜAŞ'nin ruhsatında bulunan Çayırhan'daki kömür sahalarından ise 320 MW gücünde yeni bir santralın kurulabileceği öngörülmektedir.

Kömüre dayalı termik santral tesis etme noktasında ciddi bir yol alınabildiğini söyleyebilmek mümkün değildir. Tüm çabalara karşın, ülkemizde, 2000 yılından beri kömüre dayalı sadece tek bir santral temeli, Şırnak-Silopi'de atılabilmiş olup, bu santral da toplam kurulu gücün ancak binde 3'üne karşılık gelmektedir. Bunun dışında, son 8 yılda atılmış tek bir kömür santralı temeli bulunmamaktadır.

Saha ve işletme hukuku EÜAŞ'nin uhdesinde bulunan en önemli kömür sahaları ise Afşin-Elbistan Havzası'nda bulunan linyit sahalarıdır. Afşin-Elbistan Havzası'ndaki **"C"** ve **"D"** sahalarında termik santral kurmak ve işletmek üzere rodövans karşılığı kömür üretim hakkı verilmesi ihaleleri 26 Haziran 2008 tarihinde EÜAŞ tarafından gerçekleştirilmiş olup, sunulan teklifler değerlendirme aşamasındadır. Havzanın besleyebileceği toplam termik santral gücünün 6 bin 300 MW olduğu hesaplanmaktadır.

Elektrik üretimi amacıyla kullanılabileceği düşünülen sahalar arasında özel sektörün ruhsatında olan sahalar da bulunmaktadır. Söz konusu sahalardan; Konya-Ilgın'da 500 MW ve Adıyaman-Gölbaşı'nda ise 125 MW gücünde termik santralların kurulabileceği öngörülmektedir. Yine Adana-Tufanbeyli'de, bir diğer önemli kömür sahası ise EnerjiSA'nın ruhsatındadır. Firma tarafından, söz konusu sahadan elde edilecek kömürden en az 450 MW gücünde bir termik santralın beslenebileceği öngörülmekte olup, EPDK'dan 453 MW'lık elektrik üretim lisansı alınmıştır. Çankırı-Orta'da ise, TKİ'nin kömür sahasından ayrı bir başka kömür sahası için 3S Enerji ve Maden AŞ'nin 380 MW üretim izni bulunmaktadır.

Ayrıca yerli taşkömürlerimize dayalı termik santral kurma amacıyla EPDK'den alınan üretim lisansları arasında; Eren Enerji AŞ'nin 2004 yılında aldığı 165 MW gücünde (daha sonra ithal kömüre dayalı 1200 MW'a yükseltme talebi mevcut) Zonguldak-Çatalağzı yerli/ithal kömür santralı, Hema Elektrik Üretim AŞ'nin 2005 yılında aldığı 51 MW gücünde Zonguldak-Ereğli taşkömürü/metan gazı santralı ve yine Hema Elektrik Üretim AŞ'nin 2005 yılında aldığı 655 MW gücünde (1117 MW'a yükseltme talebi mevcut) Bartın-Amasra taşkömürü/metan gazı santralları da bulunmaktadır.

Yeni rezervin ipuçları

Bu değerler dikkate alındığında, yerli kömürlerimizin toplam kurulu güç yaratma potansiyelinin yaklaşık 12 bin MW düzeyinde olduğu anlaşılmaktadır. Yıllardır ihmal edilen aramalar ile yeni kömür yataklarının bulunup geliştirilmesi olasılığı da son derece yüksektir. Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü'nden (MTA) alınan bilgiye göre; Eylül 2004 tarihinde başlatılan **"Türkiye Maden ve Jeotermal Kaynak Rezervlerinin Geliştirilmesi ve Yeni Sahaların Bulunması Projesi"** kapsamında arama çalışmaları yürütülmüş; Afşin-Elbistan Sahası'nda 1 milyar 152 milyon ton, Trakya Havzası'nda ortalama 2 bin 350 kilokalori (kcal)/kilogram (kg) alt ısıl

değere sahip 495 milyon ton ve Konya-Karapınar Havzası'nda ise ortalama 1460 kcal/kg alt ısıl değere sahip 550 milyon ton görünür/mümkün/muhtemel rezerv artışı sağlanmıştır. Her ne kadar, henüz işletilebilir rezerv kategorisinde değerlendirilemeyecekse de, söz konusu artışın, yaklaşık 6 bin 500-7 bin MW büyüklüğünde bir kurulu güç kapasitesine karşılık geldiği ve geleceğe yönelik yeni rezerv artışlarının da bir ön habercisi sayılabileceği söylenebilir.

Madalyonun iki yüzü

Yerli kömüre dayalı mevcut kurulu güç ile henüz değerlendirilmemiş kömür rezerv potansiyelimiz bir arada değerlendirildiğinde yaklaşık 27 bin 500 MW, yani 2008 yılı itibariyle mevcut elektrik üretimi kurulu gücümüzün yüzde 65'ine varan büyüklükte bir kurulu güç ortaya çıkmaktadır.

Enerji arz güvenliğimizin sağlanması bakımından kömür rezervlerimizden elektrik üretimi amacıyla yararlanmamız gerektiği ve elektrik üretiminde yerli kaynaklar aleyhine her geçen yıl biraz daha bozulan dengeyi ancak bu şekilde onarabileceğimiz son derece açıktır. Bu tablo, geleceğe yönelik olumlu bir bakışı yansıtması bakımından önemlidir. Bununla beraber söz konusu olumlu bakış, aşırı bir iyimserlik ifadesi olacaktır. Gerçekte, yerli kömürlerimiz bakımından madalyonun diğer yüzü, olumsuzluklarla dolu bulunmaktadır.

Son dönemde, elektrik üretiminde yerli kömürlerimizin kullanılmasına ilişkin çabalar gerek kamu, gerekse özel sektör kuruluşları tarafından gösterilmiş, yeni kömür rezervleri arama-araştırmaları, kullanıma yönelik rezerv geliştirme çalışmaları ve yatırıma yönelik proje faaliyetleri yoğun biçimde sürdürülmüştür.

Bununla beraber, kömüre dayalı termik santral tesis etme noktasında ciddi bir yol alınabildiğini söyleyebilmek mümkün değildir. Tüm çabalara karşın, ülkemizde, 2000 yılından beri kömüre dayalı sadece tek bir santral temeli, Şırnak-Silopi'de atılabilmiş olup, bu santral da toplam kurulu gücün ancak binde 3'üne karşılık gelmektedir. Bunun dışında, son 8 yılda atılmış tek bir kömür santralı temeli bulunmamaktadır. Bu gelişmenin sonucu olarak, yerli kömürün toplam kurulu güç içerisindeki payı hızla düşmüş, 2007 yılı sonu itibariyle yaklaşık yüzde 20 düzeyine gerilemiştir.

Söz konusu gerilemenin duracağı ve yerli kömürün elektrik üretimindeki kullanım payının yeniden yükseleceğine dair bir iyimserlik taşımak da son derece güçtür. Kömüre dayalı termik santralların kurulabilmesi yönünde ciddi bir faaliyetin yakın bir tarihte başlayacağına ve bu yönde önümüzde önemli fırsatlar bulunduğuna ilişkin herhangi bir ipucuna rastlanılmamaktadır. Tersine, ülkemizde kömüre dayalı termik santralların kurulabilmesinin önünde ciddi engeller bulunmaktadır.

Küresel talep sıkışıklığı

Söz konusu engellerden en önemlisi, santral tesis başlama ve yapım süreleri ile tesis maliyetlerindeki artışlara ilişkindir. Küresel ölçekte santral inşa maliyetleri 2000'lerden itibaren büyük ölçüde artmıştır. O tarihten beri birim ünite maliyetlerindeki artış yaklaşık yüzde 130 civarındadır. Söz konusu maliyet artışları, büyük oranda, termik santrallara olan ve önemli kısmı Çin ve Hindistan'dan gelen küresel talep artışından kaynaklanmaktadır. Çin ve Hindistan dışında ABD'nin de gerek yeni santral tesisi gerekse eski santralların revizyonu amaçlı yüksek bir talebi bulunmaktadır.

Talepteki artışa karşın, mühendislik, tedarik ve inşaat firmalarının kapasite kısıtları nedeniyle ihalelere giderek daha az sayıda teklif gelmekte ve dolayısıyla fiyatlar yükselmekte, firmalar tarafından daha erken ödeme talepleri gelmekte ve daha uzun teslim süreleri söz konusu olmaktadır.

Hammadde fiyat artışlarının etkisi

Santral maliyet artışlarının bir diğer önemli nedeni ise, küresel hammadde piyasalarındaki yüksek fiyat artışlarıdır. Santral yapım maliyetlerinin önemli bir kısmını içeren çelik, bakır ya da çimento gibi malzemelerdeki yüksek fiyat artış oranları, santralın toplam maliyetlerine yansımaktadır. Bu gelişmelerin sonucu olarak santral tesis maliyetlerinin 2-2.5 kat arttığı ve tesis başlama ve yapım sürelerinin ise eskiden olduğundan çok daha fazla zaman aldığı görülmektedir.

Gelişmiş pek çok ülke, enerji sektörlerinde dikey ve yatay yönde entegre ulusal şampiyon kuruluşlar yaratma çabası içerisindeyken, ülkemizde mevcut kuruluşların parçalanarak küçük ve etkisiz/verimsiz işletmeler ortaya çıkarılması, hatalı yatırım seçimleriyle çok sayıda yeni "beyaz fil" yaratılma yoluna gidilmesi, enerji sektörümüzde son yirmi yılda yapılan en önemli stratejik hatalardır.

Çevresel sorunlar karşısında kömür

Kömüre dayalı termik santralların önündeki diğer önemli engel ise çevresel kısıtlara ilişkindir. Önümüzdeki yıllarda sera gazı emisyonlarının azaltılmasına yönelik yükümlülüklerin ve dolayısıyla maliyetlerin artması kömürü önemli ölçüde zorlayacaktır. Bu gelişmeye koşut olarak, yine sera gazı emisyonlarının azaltılması amacıyla enerji verimliliğine yönelik çalışmaların artması ve yeni/yenilenebilir kaynakların teşvik edilmesi kurulu kömür santrallarının ekonomisi üzerinde ciddi olumsuzluklar yaratacaktır. Kömüre dayalı termik santrallara karşı toplumsal muhalefetin giderek artması ve çevresel etkilere ilişkin daha sıkı kuralların getirilmesi, kömür kullanımına ilişkin son yıllardaki araştırma geliştirme çalışmaları ile alınan önemli mesafelere karşın, kömürün önünde çözümü zor problemler olarak durmaktadır.

Ülkemizde yerli kömüre dayalı santralların tesisini zorlaştıran bir diğer etken ise ülke içi politik/ekonomik istikrarsızlık ve enerji politikalarındaki belirsizliklerden kaynaklanmaktadır. Söz konusu istikrarsızlık ve belirsizlik finans maliyetlerinin artmasına neden olmakta, bu alandaki yatırımları daha da güçleştirmektedir.

Yatırım açmazı

Bir yandan mevcut enerji mevzuatı ve siyasal tercihler nedeniyle kamu tarafından yatırım yapılamamakta, buna karşın -yukarıda aktarılan olumsuz koşullar altında- özel sektör de garanti ya da teşvik olmaksızın yatırım yapma konusunda gönülsüz davranmaktadır. Bu durumda, ülkemizde, en azından 7-8 yıl daha herhangi bir kömüre dayalı termik santralın devreye girmesini beklemek aşırı iyimserlik olarak görülmelidir.

Aktarılan sorunların doğal sonuçlarını, 26 Haziran 2008 tarihinde yapılan Afşin-Elbistan kömür sahalarından termik santral kurmak ve işletmek üzere kömür üretim hakkı verilmesi ihalelerine verilen teklif fiyatlarından izleyebilmek mümkündür. Verilen teklif fiyatları 14,7-18 sent/kilovatsaat (kWh) arasında olup, kömüre dayalı bir termik santraldan elde edilecek elektrik enerjisi için son derece yüksek fiyatlardır. Söz konusu fiyatların yukarıda değinilen olumsuzluklardan kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

Bu düzeydeki fiyatlar ile kömür santrallarının fiyat avantajının kaldığını söyleyebilmek son derece güçtür. Artan arz sıkıntısının da baskısıyla inşaat süreleri daha kısa olan doğalgaz santralları yönünde bir tercihin yeniden ağırlık kazanacak olması kaçınılmazdır. Bu takdirde, kömür rezervlerimizden elektrik üretimi amaçlı yararlanma imkânlarımız, şüphesiz bir başka bahara kalacaktır.

Kömür santrallarımız yaşlandı

Ülkemizde mevcut kömür santrallarının 859 MW'ı 30 yıldan, 1609 MW'ı 25 yıldan ve 4 bin 224 MW'ı ise 20 yıldan daha yaşlıdır. Bu durumda; Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi'nin (TEİAŞ) Temmuz 2007 tarihli **"Türkiye Elektrik Enerjisi 10 Yıllık Üretim Kapasite Projeksiyonu (2007 - 2016)"**na göre 8 yıl sonra 2016 yılında ülkemiz kurulu güç büyüklüğünün yüksek senaryoda 78 bin 175 MW ve düşük senaryoda ise 65 bin 824 MW olacağı öngörüsü dikkate alındığında, 2016 yılı ülkemiz kurulu gücü içerisinde yerli kömüre dayalı santralların payının, -bırakın yüzde 65'lere yükselmesini-, yüzde 10'un da altına düşmesi son derece yüksek bir olasılıktır.

Bu öngörünün gerçekleşmesi durumunda; elektriğin vatandaşlara ve sanayiciye olan maliyetlerinin aşırı yükseleceği, enerji ithalatımızın giderek artacağı ve buna paralel olarak dış ticaret açığımızın da olumsuz etkileneceği açıktır. Bu tablodan en fazla etkilenecek olan alanlardan biri de ülkemiz kömür endüstrisi olacaktır. Kömür üretiminde ortaya çıkacak olan düşüşler, sektörde faaliyet gösteren kamu kuruluşlarının giderek küçülmesine ve özel sektör firmalarının pek çoğunun da ortadan kalkmasına neden olacaktır.

Mevcut politikalar terk edilmeli

Sonuç olarak; ülkemizin ihtiyacı olan enerjinin, yerli kaynaklarımızdan karşılanması öncelikli hedef olmalıdır. Sanayinin ihtiyacı olan ucuz enerji üretiminin sağlanması, bu enerjinin sürekli ve güvenilir olması bakımından yerli kaynaklarımızın kullanılması kaçınılmaz bir gerekliliktir. Ancak bu amacın gerçekleşmesi, bugün uygulanmakta olan enerji politikalarının terk edilmesini gerektirmektedir. Mevcut politikalar ve söz konusu politikalar çerçevesinde oluşturulan mevzuat, ithal kaynağa bağımlılığı artırmaktadır. Elektrik üretiminde yerli kaynaklarımızın kullanılmasını teşvik eden politikaların zaman geçirilmeden yürürlüğe konulması gerekmektedir.

Gelişmiş pek çok ülke, enerji sektörlerinde dikey ve yatay yönde entegre ulusal şampiyon kuruluşlar yaratma çabası içerisindeyken, ülkemizde mevcut kuruluşların parçalanarak küçük ve etkisiz/verimsiz işletmeler ortaya çıkarılması, hatalı yatırım seçimleriyle çok sayıda yeni **"beyaz fil"** yaratılma yoluna gidilmesi, enerji sektörümüzde son yirmi yılda yapılan en önemli stratejik hatalardır. Elektrik üretim maliyetlerinin düşürülmesi, bu yoldan geri dönülmesine bağlı görünmektedir. ■